

Farsund kommune

Postboks 100
4552 FARSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ildiko Nordensvan, 37 01 75 51

Endelig inspeksjonsrapport etter tilsyn ved Huseby avløpsanlegg

Kontrollnummer: 2020.074.I.FMAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Anders Grimnes

Fra Fylkesmannen:

Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra virksomheten:

Sten Otto Tjørve, enhetsleder teknisk drift

Øystein Hadland, uteseksjonen

Anders Kolnes, driftsoperatør

Andre deltagere fra Fylkesmannen:

Ole Martin Aanonsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Huseby renseanlegg den 6. mars 2020. Foreløpig inspeksjonsrapport ble sendt til Farsund kommune den 3. april 2020. Fylkesmannen har mottatt tilbakemelding fra Farsund kommune den 28. april 2020. I tråd med kommunes tilbakemelding har vi endret nummerering av avvik. Rapporten er å anse som endelig.

Fylkesmannen i Agder avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

1. Huseby avløpsanlegg har mangelfull utslippskontroll.
2. Huseby avløpsanlegg kunne ikke fremvise oppdatert miljørisikovurdering.
3. Overløp er ikke overvåket slik tillatelsen og forurensningsforskriften krever.
4. Huseby avløpsanlegg har ikke utført regelmessig resipientovervåking.
5. Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfullt.

Anmerkning:

1. Kommunen kunne ikke fremvise oppdatert hovedplan for avløp.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

30.april 2020

Ildikó Nordensvan

Veronica Skjævestad

dato

kontrollør

faggruppeleder forurensning

Fylkesmannen i Agder

Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: FARSUND KOMMUNE ADMINISTRASJON TEKNISK SEKTOR	
Organisasjonsnr.: 974600692	Eies av: 964083266
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Huseby renseanlegg	Anleggsnr.: 4206.0050.01
Kommune: Farsund	Fylke: Agder
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 6. april 1994	Sist endret:

Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens regionale tilsynsaksjon rettet mot avløpsanlegg med utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2000 pe til ferskvann, større enn eller lik 2 000 pe til elvemunning eller større enn 10 000 pe til sjø.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- oppfølging av krav i forurensningsforskriften kapittel 14
- drift av renseanlegg og rensekrav til anlegget, inkl. utslippskontroll
- drift og fornyelse av ledningsanlegg
- kontroll med overløp
- klimatilpassing i avløpsanlegg
- hovedplan for vann og avløp
- saneringsplan
- internkontroll (risikovurderinger og avviksbehandling)

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

Oppfølging etter inspeksjonen

Farsund kommune ved Huseby avløpsanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Huseby avløpsanlegg innen 1. september 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmavpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Agder v/Ildikó Nordensvan.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 17. februar 2020. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Farsund kommune ved Huseby avløpsanlegg bli ilagt et gebyr på kr 33 300,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for endagstilsyn. Farsund kommune vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Agder. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Agder (jf. offentleglova).

Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Huseby avløpsanlegg har mangelfull utslippskontroll.

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) §§ 14-2, 14-11 og 14-13
Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 pkt. 5

Kommentarer:

I tillatelsen står det at renseanlegget minst skal tilfredsstille følgende rensekrav: for suspendert stoff (SS) 40% rensegrad og for sedimenterbart stoff 60%.

Tillatelsen er fra 1994 og forurensningsforskriftens krav gjelder parallelt med tillatelsens vilkår, men det strengeste rensekravet gjelder uavhengig av om rensekravet fremgår av tillatelsen eller kapittel 14.

a) Akkreditert prøvetaking

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal virksomheter som utfører prøvetaking, herunder konservering, være akkreditert for prøvetaking eller ha et tilsvarende kvalitetssikringssystem for prøvetaking godkjent av en kvalifisert nøytral instans.

Ved tilsynet kom det frem at akkreditert prøvetaking ikke er implementert ved Huseby avløpsanlegg. Fylkesmannen kan ikke se å ha gitt dispensasjon fra eller utsettelse av dette kravet.

b) Rensekrav

For Huseby renseanlegg gjelder primærrensing, krav i § 14-2, jf. § 14-8. Det er en renseprosess der både organisk stoff, målt som BOF_5 , reduseres med minst 20% av det som blir tilført renseanlegget eller ikke overstiger 40 mg O_2 /l ved utslipp. I tillegg skal suspendert stoff i avløpsvannet reduseres med minst 50% av det som blir tilført renseanlegget eller ikke overstiger 60 mg/l ved utslipp.

Kommunen opplyste ved tilsynet at prøvetakere ble byttet ut fordi det var mistanke om at dårlig rensresultat kan skyldes prøvetakingsfeil. Kommunen forventer bedre prøveresultat for år 2020. Kommunen antar i tillegg at fremmedvann kan være en medvirkende årsak til

overskridelse av renskrav. Fylkesmannen bemerker likevel at anlegget over flere år ikke har overholdt renskravene, og at dette kan tyde på at det er behov for tiltak. Tiltak kan f.eks. være oppgradering av avløpsanlegget inkludert tiltak for å redusere fremmedvann.

c) Prøvetakingstall

Huseby avløpsanlegg har en dimensjonerende kapasitet på 16 400 pe. Forurensningsforskriften kapittel 11 § 3 bokstav m) presiserer at avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som samlet går til overløp, renseanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør. Egenkontrollrapportering for flere år viser at tilført mengde til avløpsanlegget inkludert overløp i pe (BOF₅) beregnet av vår fagdatabase Forurensning er over 10 000 pe. Det fremkommer av forurensningsforskriften at avløpsanlegg større enn eller lik 10.000 skal ta minst 24 prøver per år.

Prøvetakingstall ved Huseby avløpsanlegg varierer mellom åtte og ti. I de siste to årene ble det kun rapportert åtte prøvetakinger.

d) Varsling til Fylkesmannen

I henhold til § 14-14 skal alle analyseresultater som overstiger renskrav med 100 % skal varsles til Fylkesmannen. Kravet om varsling gjelder også for 100 % overskridelser som inngår i antall prøver som ikke behøver å oppfylle renskravene, jf. § 14-13 første ledd.

Det fremkommer fra egenkontrollrapportering at renseanlegget ikke har tilfredsstillende rensing slik forurensningsforskriften krever. I de siste årene er det registrert overskridelse av både rensgrad og konsentrasjon for både suspendert stoff og organisk stoff. Disse overskridelsene ble ikke varslet til Fylkesmannen slik forurensningsforskriften krever.

Fylkesmannen påpeker følgende mangel for utslippskontroll:

- Akkreditert prøvetaking er ikke innført ved Huseby avløpsanlegg, jf. § 14-11.
- Det er uklare ansvarsforhold for hvem som skal vurdere om tillatelsen overholdes, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 5.
- Renskravene i tillatelsen ble overskredet i flere år, jf. §§ 14-2 og 14-13.
- Kommunen har ikke tatt tilstrekkelig antall prøver, jf. § 14-11.
- Kommunen har ikke varslet Fylkesmannen ved overskridelse av renskrav, jf. § 14-14.

Avvik 2

Huseby avløpsanlegg kunne ikke fremvise oppdatert miljørisikovurdering.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 pkt. 6 (Vurdere risiko)

Kommentarer:

I henhold til internkontrollforskriften skal virksomheter gjennomføre en risikokartlegging og på bakgrunn av risikovurdering skal de utarbeide handlingsplaner for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig. Konkrete frister for risikoreduserende tiltak og hvem som er ansvarlig for gjennomføring skal angis i handlingsplanen. På bakgrunn av farer, hendelseskjeder og konsekvenser som er identifisert, skal kommunen etablere en beredskapsplan mot akutt forurensning.

Fylkesmannen viser til rapporten fra Norsk Vann, *Avløpsanlegg – Risikovurdering for ytre miljø* - Rapport 197/2013, som kan benyttes i forbindelse med arbeidet med risikovurderingen. Kommunen kan bruke vedlegg 3 i denne rapporten som utgangspunkt for en basisliste for identifisering av hendelser som kan inngå i risikovurderingen.

Kommunen har ved tilsynet fremvist en sikkerhet- og beredskapsplan for avløpssektoren. Denne planen er datert 31. januar 2007. Planen inneholder en forenklet risikovurdering.

Kommunen kunne ikke fremvise en oppdatert og fullstendig miljørisikovurdering ved tilsynet.

Dokumentasjonen som ble fremvist ved tilsynet har følgende mangler:

- Risikovurderingen er mangelfull for flere områder, f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegg. Det er mangler beskrivelse av kartleggingsfasen og det er manglende akseptkriterier for risiko.
- Klimatilpassing er ikke omtalt. Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnettet. Nedbørspregninger er ikke omsatt til virkninger på avløpsnettet ved modellberegninger eller ved andre vurderinger.
- Det er ikke utarbeidet en handlingsplan for hvilke tiltak som skal gjennomføres.

Avvik 3

Overløp er ikke overvåket slik tillatelsen og forurensningsforskriften krever.

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-5 og Tillatelse 06. april 1994 pkt. 2.4 og 2.5

Kommentarer:

Tillatelsen stiller krav til fjernovervåking og kontroll av hele avløpssystemet, inklusive utslipp via overløp fra pumpestasjoner og regnvannsoverløp. Overløp, mindre enn 300 pe har imidlertid ikke krav til fjernovervåking. For slike pumpestasjoner, skal som et minimum være utstyrt med utvendig signallampe. Slike stasjoner skal utstyres med informasjon til publikum om hvor feilvarsling skal skje.

Fylkesmannen presiserer i tillatelsen at det må søkes dispensasjon dersom vilkårene i tillatelsen ønskes fraveket.

Når det gjelder regnvannsoverløp, skal disse fjernovervåkes fra renseanleggets kontrollrom og/eller kommunal driftssentral. Alarmsignaler og signaler fra så vel indikerende som registrerende instrumenter skal overføres.

Overløp som skal fjernovervåkes skal ha utstyr for registrering og overvåking av:

- Om overløpet er i drift.
- Hvilke mengder som til enhver tid avlastes.
- Driftstid.
- Totalt avlastet mengde.

I overløp som ikke er fjernovervåket skal driftstid registreres.

Kommunen opplyste ved tilsynet om at det er tre mindre pumpestasjoner som ikke er fjernovervåket. Videre opplyste kommunen om at disse pumpestasjonene fungerer godt, og at stasjonene jevne mellomrom er inspisert.

Det er tidsregistrering ved overløp ved pumpestasjonene, og ifølge kommunen er det beregnet mengde ut ifra tidsregistrering. Vi har imidlertid ikke mottatt metoden for en slik beregning. Regnvannsoverløp er ikke registrert slik tillatelsen og forurensningsforskriften krever.

Avvik 4

4. Huseby avløpsanlegg har ikke utført regelmessig resipientovervåking.

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-9

Tillatelse av 06. april 1994 pkt. 4. Overvåking av utslipp

Kommentarer:

I henhold til forurensningsforskriften § 14-9 skal den ansvarlige utføre regelmessig overvåking og undersøkelser av de vannforekomstene som berøres av avløpsvann. Overvåkingen skal bidra til at resipienten kan registreres som følsomt, normalt eller mindre følsomt område. Tillatelsens vilkår pkt. 4 presiserer også at kommunen skal utarbeide programforslag for overvåking av vannkvalitet i vassdrag og sjøområder. Programmet skal utarbeides av uavhengig firma med spesiell fagkompetanse på området i samråd med teknisk etat og de lokale helse- og miljømyndigheter.

Kommunen opplyste at det ikke er utført undersøkelse av resipienten de siste 20 årene. Det foreligger ikke heller et overvåkingsprogram for resipienten.

Avvik 5

Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfullt.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 pkt. 7 (forebygge overtredelser)

Kommentarer:

Interkontrollforskriften krever at det skal foreligge et avviksbehandlingssystem som inkluderer alle deler av avløpsanlegget, dvs. at kommunen skal angi hvilke hendelser som skal vurderes som avvik innenfor avløpsnett, overløp, renseanlegg og utslippsmålinger o.a.

Kommunen opplyste ved tilsynet at de har et nytt system for å registrere hendelser. Det kom likevel frem at kommunen ikke har definert hva som regnes som avvik. Overskridelser av grenseverdier ble heller ikke registrert som avvik.

Anmerkninger

Anmerking 1

Kommunen kunne ikke fremvise oppdatert hovedplan for avløp.

Kommentarer:

Kommunen jobber nå med å utarbeide en ny hovedplan for avløpssektoren som vil bli ferdigstilt i mai 2020. Den forrige hovedplanen gjaldt frem til 2014. Kommunen har handlingsplan for vann- og avløp 2018 som også gir en kort oversikt over planlagte VA-prosjekter 2019 og 2020.

Fylkesmannen mener at det er viktig at hovedplanen setter etterprøvbare mål og målindikatorer for avløpssektoren. I tillegg er det viktig at planen henger sammen med risikovurderingen.

Planen bør ta opp temaer som informasjon om miljøvirkninger i resipient og identifisering av sårbare områder.

Hovedplanen bør opplyse om f.eks. saneringstakt, problemområder, tilknytningsgrad og virkningsgrad på ledningsnett.

Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Organisasjonskart
- Sikkerhet- og beredskapsplan for avløpssektoren i Farsund kommune, sist endret 31.1.2007
- Handlingsplan vann og avløp 2018
- Sjekklistene for Huseby renseanlegg, (daglige, ukentlige, månedlige og årlige gjøremål)
- Egenkontrollrapport for 2018 og 2019

Dokumentet er elektronisk godkjent